Заняття з елементами тренінгу
«Торгівля людьми. Як не стати жертвою?»

Практичний психолог Лебединської
СШ І-ІІІ ст.№7 Звоновська О.І.

Мета : підвищити рівень поінформованості та усвідомлення учнями гостроти проблеми торгівлі людьми, обговорити причини, форми та ознаки цього явища; формувати знання про причини й наслідки торгівлі людьми; формувати негативне ставлення до подібного роду діяльності; розвивати вміння розпізнавати підозрілі пропозиції щодо працевлаштування; навчити учнів не потрапляти у руки шахраїв-торговців.

- Цільова аудиторія: учні 9-11 класів.
- Кількість учасників: 12 – 21.
- Тривалість заняття: 1год 30 хв.

Доброго дня усім! Сьогодні ми з вами обговоримо важливу тему, яка турбує багатьох і постає справжньою проблемою. Проте перш ніж розпочати нашу взаємодію пропоную прийняти правила роботи в групі.

1. Вправа «Знайомство» (5 хв.)

Мета: знайомство з учасниками, налаштування на роботу.
Давайте познайомимося. Назвіть своє ім'я і країну, у якій Ви хотіли б якийсь час попрацювати.
- Підніміть руки ті, хто бував у тій країні, яку Ви назвали.
- А тепер ті, хто знає мову цієї країни.
- А тепер ті, хто знає трудові законодавства цієї країни.
- А тепер ті, хто знає культурні і релігійні норми цієї країни, її закони.

Обговорення:
Отже, більшість із нас не знають або погано знають мову, чи закони тих країн, де хотіли б попрацювати. Як ви думаєте, ті дівчата, жінки, чоловіки, що їдуть із нашої країни в пошуках кращого життя, дуже відрізняються від нас у цьому плані? Вони краще інформовані?
А чи існує ризик для нас та інших, коли ми отак « не знаючи броду ліземо у воду»?

2.**Прийняття правил роботи** (5хв.) **:**

Учасники у режимі «мозкового штурму» називають необхідні правила роботи. Тренер записує їх на плакаті (активность, конфіденційність, тут і тепер, безоцінне ставлення). Примітка: кожне правило погоджується учасниками тренінгу підняттям руки.

3. **Вправа « Очікування» (5 хв.)**

Мета: з′ясувати, що учасники чекають від заняття

- Чого ви очікуєте від сьогоднішнього заняття? Що ви хочете дізнатися, щоб ця зустріч була для вас корисною, відповідала вашим вимогам?

(Всі відповіді учні записують на стікерах і прикріплюють до «піскового годинника».

Наприкінці тренінгу потрібно звернутися до записаних « очікувань», та разом їх оцінити, наскільки присутні отримали те, чого вони бажали.)

4.Повідомлення теми заняття

Ми зібралися з вами сьогодні саме для того, щоб поговорити про таке явище як торгівля людьми.. Можливо дехто із вас і не здогадується, що ця проблема існує у всьому світі і набуває глобальних масштабів. Тож мета нашої зустрічі полягає в тому, щоб ми ще більше дізналися про торгівлю людьми, усвідомили гостроту проблеми, визначили причини, форми та ознаки цього явища, розкрили шляхи попадання в цю ситуацію. І все це ми робимо для того, щоб попередити чи унеможливити попадання вас у, так зване, рабство. Адже торгівля людьми неабияк стосується нашої держави.

Ця проблема не визнає державних кордонів, не робить різниці між розвиненими державами та державами, що розвиваються. Вона чудово адаптована як до бідності, так і до розкоші.

Використовуючи складну економічну ситуацію в Україні, високий рівень безробіття і правову недосконаліть країни, малу обізнаність населення нечисті на руки ділки організували кримінальний бізнес - запрошення громадян працювати за кордоном, де вони зазнають жорстокої експлуатації, заробляючи мізерні кошти для себе і тисячі - для організаторів цього бізнесу.

5. Вправа «Мозковий штурм» (15 хв.)

Мета: викликати щонайбільше думок із заданої теми

Які думки , асоціації у вас викликають слова «торгівля людьми»?
Обговореннння.

6.Вправа «Ланцюжок» (5-7 хв.)

Мета: проаналізувати ланцюжок торгівлі людьми та механізми його функціонування.

Складіть ланцюжок торгівлі людьми

6. Гра « Вгадай, хто це: торговець чи жертва?»(10 хв..

Мета: вчити учнів бути відповідальними та спостережливими.

Перед проведенням гри тренер задає запитання:

- Чи можливо по зовнішньому вигляду зрозуміти хто перед тобою – торговець живим товаром чи потенційна жертва ? (учні висловлюють свої припущення)

Потім ведучий пропонує учасникам пограти в гру, показуючи їм ватман з портретами різних людей і пропонує визначити за зовнішністю , хто з них торговець людьми , а хто - жертва (учасники записують на листку номери портретів). Потім ведучий обговорює з дітьми їхні вибори, пропонуючи їх обґрунтувати. В кінці гри підводиться неочікуваний підсумок: «Насправді на ватмані немає ні торговців людьми , ні жертв . Це звичайні люди. А суть гри полягає в тому, що зовнішність не завжди відповідає нашим припущенням!».

7. Робота в групах . Реальні історії торгівлі людьми (до 20 хв.)

Мета: на основі рольового програвання поглибити знання учнів з проблеми

Формуються три групи. Кожній групі дається проблемна ситуація. Учасники читають її, обговорюють і відповідають на наступні запитання:

Чи являється, на вашу думку, випадок, описаний в історії, випадком торгівлі людьми? Чому? Якщо це випадок торгівлі людьми, то дайте відповідь на наступні питання:

- Які методи вербування використовувалися торговцями людьми?
- Які способи примусу використовувалися злочинцями?
- У чому полягала експлуатація людей?

Кожна підгрупа представляє результати своєї роботи, заповнивши наступну таблицю:

Метод вербування	Способи примусу	Форми експлуатації

Перш, ніж представляти свою таблицю, представникам від кожної команди пропонуємо обіграти ситуацію по ролях, особливо " програти" методи вербування. Інші команди відгадують, який метод вербування вони показали. Потім команда зачитує свій варіант.

У кінці гри тренер підводить підсумок:

- Чи сподобалась вам гра?
- Чи легко було аналізувати ситуації?
- А програвати по ролях?
- Що нового ви сьогодні дізналися в процесі гри?

Проблемні ситуації.

Історія Світлани, 23 роки.

З дитинства Світлана мріяла стати моделлю і поїхати за кордон. Одного разу в Інтернеті вона прочитала оголошення про кастинг фотомоделей для роботи в Італії. І вона пройшла. Їй запропонували підписати контракт на 1 рік, правда на незрозумілій їй італійській мові, обіцяли оплатити дорогу і проживання. Їй обіцяли, що вона зароблятиме 1500 євро в місяць. Вона погодилася. Коли вона приїхала в Італію, все виявилося по - іншому. У неї відібрали паспорт і телефон, завезли в приватний будинок, нібито для фотосесії. Там було ще багато дівчат. Їм було заборонено куди-небудь виходити, всюди була охорона. Їх примушували зніматися в порнофільмах, обслуговувати клієнтів. Тих, хто відмовлявся - жорстоко били, гасили об тіло сигарети, залякували. Багато хто безслідно зникав. Через рік Світлані допоміг врятуватися клієнт.

Історія Тетяни, 22 роки.

Тетяна знала Наталку з дитинства, вони навчались у паралельних класах. Після закінчення школи вони довго не бачились, але одного разу зустрілись на дискотеці. Наталка виглядала дуже добре, сказала, що у неї є

товариш у Греції , який володіє рядом ресторанів , що йому потрібні офіціанти. Наталка запропонувала Тетяні поїхати разом з нею до її друга попрацювати и заробити непогану суму грошей. Дівчина погодилась… Наталка допомогла оформити візу і купити квитки. На вокзалі в Греції їх зустріли двоє чоловіків і відвезли на машині в сусіднє місто. Вони приїхали в якийсь бар, після чого Наталка зникла. Тетяні сказали, що вона повинна відпрацювати 3 місяці, щоб повернути витрачені на неї гроші. Гроші та паспорт у неї забрали, зарплату не виплачували. За нею та ще двома дівчатами спостерігала жінка, за непослух їх жорстоко били, залишали без їжі…

Історія Вадима, 20 років.

Вадим після закінчення коледжу не міг собі знайти роботу. Одного разу в місті на зупинці він побачив оголошення про набір робітників у Росію. Він зателефонував по зазначеному телефону, і був приємно здивований, що не потрібно оплачувати дорогу, не потрібно жодних документів оформлювати, досвід роботи не обов′язковий, заробітну плату теж обіцяли високу. Коли Вадим приїхав у Москву, його завезли на закритий будівельний майданчик, забрали документи, телефони. Охорона не дозволяла йому залишати територію будівництва. Хлопець працював по 12-14годин на добу, погано харчувався і жив у сараї. Через 4 місяці він уже фізично не міг нормально працювати, після чого його вивезли на сільську дорогу і викинули без документів і грошей.

8.Інформаційний блок. Поради з легального працевлаштування (7 хв.)

Мета : надати максимум інформації з процедури працевлаштування за кордоном.

Роздаємо кожному учаснику тренінгу пам′ятки.

1. Робота повинна бути легальною.
2. Фірма-посередник повинна мати ліцензію на працевлаштування.
3. У паспорті повинна бути робоча віза.
4. Контракт повинен бути складений у дохідливій формі, в ньому не повинно бути незрозумілих або неоднозначних пунктів.
5. Потрібно знати точну адресу майбутньої роботи (залишити її рідним і друзям), а також дані осіб або фірми, які вас працевлаштовували.
6. Рідні повинні знати, куди ви їдете.
7. Квитки повинні бути в обидві сторони (зворотний з відкритою датою).
8. Не можна нікому віддавати свій паспорт.
9. Потрібно зробити ксерокопії всіх важливих документів: паспорта, візи, контракту та ін.

Залиште рідним свою останню фотографію.

Домовтеся з рідними про умовну фразі, яка дасть їм зрозуміти, що з вами щось сталося.

Підтримуйте постійний зв'язок з будинком.

9.Вправа «Валіза» (5-7 хв.)
Мета : навчити учнів не потрапляти у руки шахраїв-торговців.

Кожному учаснику тренер пропонує «зібрати валізу» в дорогу (в неї потрібно покласти те, що обов'язково повинен мати кожен, хто відправляється за кордон). Учні записують відповіді на листочках і опускають їх в « уявну валізу».

10.Підсумок (5 хв.)
Мета : отримати зворотний зв′язок від учасників групи.
Дякую вам за активність, за ефективну роботу в групі.
Прошу вас підійти до «Піскового годинника» й перемістити свою «піщинку» (очікування) вниз на стільки, на скільки збулися ваші очікування від сьогоднішньої зустрічі.

Список використаної літератури

1.Альманах інноваційних технодогій: Практика та перспективи. За загальною редакцією доктора юридичних наук К.Б. Левченко. – К., –«Юрисконсульт», 2007-2008. – 84 с.
2. Запобігання торгівлі людьми, взаємодія органів державної влади, міжнародних та неурядових організацій / Галустян Ю.М., Дорошок Т.О., Дебелюк М.І., Колос Л.Є., Левченко К.Б. – Державний інститут проблем сім′ї та молоді, 2004.-267с.
3.Запобігання торгівлі дітьми : Навч.-метод. посібник./Вид. третє доп. І виправ.- К.- Х.: Вид-во НУВС, 2001.- 176с.
4. Запобігання торгівлі дітьми та експлуатації дітей: Навч.-метод. Посібник/За ред. К.Б.Левченко, О.А.Удалової.- К.: Юрисконсульт, 2006.
5.Особиста гідність. Безпека життя. Громадянська позиція : Програма виховної роботи з учнями з питань протидії торгівлі людьми ; наук. кер. та ред. І. Д. Звєрєвої та Ж. В. Петрочко. К. : ТОВ «Основа», 2012. – 88 с.
6.Соціально-педагогічні аспекти протидії торгівлі людьми: Методичні рекомендації / Автор – упорядник Г. І. Лемко. – Івано-Франківськ, 2009. – 100 с.
7.Технологія тренінгу/ Упоряд.: О.Главник, Г.Бевз/ За заг. Ред.. С.Максименко - К. : Главник, 2005. – 112 с.